

ALCOHOLISM - MEDICO - SOCIAL PROBLEM IN ADOLESCENCE

Yordanka Tsokova, Elena Merdzhanova

Medical University, Medical Faculty

4000 Plovdiv, Bulgaria

dani tsokova @ abv . bg ; emerdjanova @ abv . bg

ABSTRACT

Children acquire knowledge, skills and behavior models that allow them to participate effectively in life through socialization. They must adapt to the unique in its nature social environment of their people, should know and use established standards of the society in which they live. Family as the etiologic factor in creating addiction to alcohol manifests its effects in two main directions - in the upbringing of the child, in building the structure of his personality, character and behavior and in promoting value system for reasonable and proper attitude towards alcohol use. Studies among adolescents who have turned to alcohol or are at the beginning of abuse suggest that the time to communicate with their parents is insufficient and family relations are poor. Alcoholism can be transmitted from one child to another in the convergence of common desires and interests, but without pressure. Exceptions are cases when dependent, exert pressure on their peers to start using alcohol. This is more common among boys and girls who are closer in intimate relationships. Whether children will abuse alcohol largely depends on the public attitude towards the problem, laws and activities of state bodies and organizations, and family and social environment. Based on the conducted survey were formulated conclusions and recommendations related to the attitude and the willingness of youths to abuse alcohol. The complex of reasons creating dependency to alcohol and drugs is multifarious while motives for starting are strictly individual for each person.

Keywords: adolescents, alcoholism, environment, dependency, attitude

Социализация е процес на предаване на културата, на превръщането на децата в реални функциониращи членове на обществото. Децата овладяват знания, умения и поведенчески модели, които им позволяват да участват ефективно в живота на групата. Тъй като децата навлизат в обществото, което е вече функционираща система, те трябва да се приспособят към уникалната по рода си социална околна среда на народа им, трябва да опознаят и използват установените стандарти на обществото, в което живеят.

Психолозите приемат, че ефектите на социализацията се проявяват в една посока - от родителя към детето. Като резултат от изследванията в тази област се извеждат три измерения в тази област:

- топлота или враждебност
- контрол или автономия на дисциплинарния подход
- последователност или непоследователност на родителите

Тези измерения на социализацията в своите комбинации характеризират стиловете на родителско поведение и ролята им за формирането на Аз-концепцията.

Проблемът свързан с общуването между юноши и възрастни дава възможност да се анализират особеностите на самото общуване, така както и неговото влияние върху развитието на личността и самосъзнанието на юношите като субект на общуването.

Доверителното отношение на юношите с родителите води до създаването на правилна самооценка, оценка и анализ на заобикалящата ги действителност и хора. А регламентираното отношение води до положение, в което юношите търсят отговор на много въпроси и се обръщат за него към връстниците си (тъй като не могат да се обърнат към възрастни) които имат недостатъчен опит и знания за решаване на проблема, дават противоречива или неадекватна информация и интерпретация на фактите. Семейството като

етиологичен фактор за създаване на зависимост към алкохола проявява своето действие в две основни направления:

- във възпитанието на детето, в изграждането на структурата на неговата личност, характер и поведение;
- в утвърждаването на ценностната система за разумно и правилно отношение към употребата на алкохол.

Родителите въздействат на децата си по няколко начина:

- чрез директно общуване с детето;
- чрез моделите на поведение и междуличностови отношения, които му предлагат;
- чрез емоционалната атмосфера която създават в семейната среда.

Най-често неблагоприятно влияние върху отношението на децата към алкохола оказват две групи семейни фактори:

1. Неразбирателство между родителите, изразено с думи (скандали крясъци) и действия (побои) пред детето.

2. Неадекватно отношение на родителите към детето.

Проведени анкети сред деца, които са се насочили към употребата на алкохол или са в началото на злоупотребата показват, че тези деца се оплакват, че времето за общуване с родителите им е недостатъчно а отношенията в семейството им са лоши. Всички те изтъкват, че им липсва родителска обич.

Една от главните тенденции в преходната възраст е преориентацията на интересите на подрастващите и юношите за контактуване с връстниците вместо с родителите. Тази преориентация може да стане бавно и постепенно или скокообразно и бурно. Тя може да е изразена по различен начин и нееднакво в различните сфери на действие, но обезателно тази преориентация се осъществява.

Алкохолизъмът може да се предава от едно дете на друго при сближаване от общи желаня и интереси, но без натиск. От отношението на обществото към проблема, от законите и дейността на държавните органи и организации зависи много дали децата и юношите ще проявят определена зависимост. Реални успехи могат да се очакват само при балансирана активност в дейността на семейството за възпитанието на детето и за изграждането му като личност, от една страна и от друга - дейността на обществото и държавата.

Целта на проведеното проучване е да се установят нагласите на юношите към употребата на алкохол. За постигане на тази цел е необходимо да се изпълнят следните задачи:

- Да се установи дали отношението към алкохола е по-ясно формулирано при учениците от 11-ти клас, отколкото при учениците от 8-ми клас.
- Да се изследват различията в отношението към алкохола при ученици от 8-ми и 11-ти клас.
- Да се изследва има ли зависимост между общителност и позитивна нагласа към употреба на алкохол.
- Обект на проучването – разпространение на алкохолизма сред ученици от 8-ми и 11-ти клас в СОУ в гр. Пловдив.

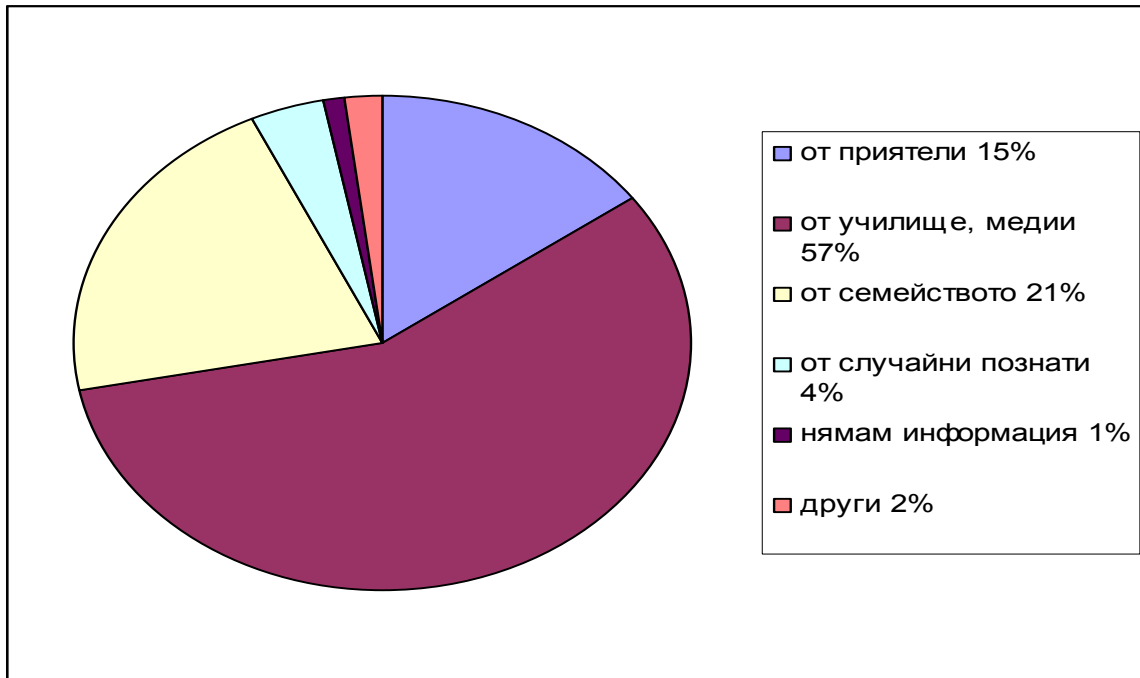
Изследвани са общо 100 ученика, 50 от които са в 8-ми клас и са на възраст 14-15 години, а останалите 50 са в 11-ти клас и са на възраст 17-18 години. По пол се разпределят, както следва: 29 момичета и 21 момчета от 8-ми клас и съответно 25 момичета и 25 момчета от 11-ти клас. Материалът не е ограничен по социокултурен статус, психично и здравословно състояние.

Проучването е проведено през периода м. март – май 2010 г. в СОУ „Симон Боливар” гр. Пловдив.

Използвани методи :

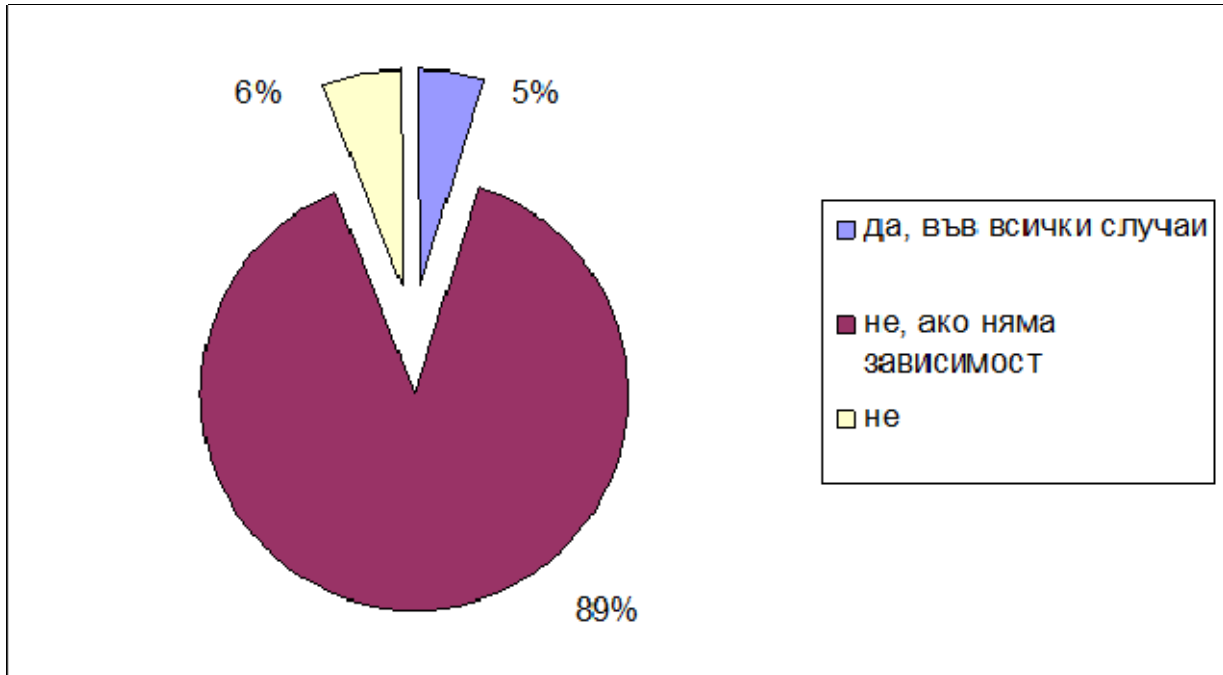
- Социологически метод – приложен с цел да се проучи отношението на юношите към алкохола.
- Алтернативен анализ - използвани са екстензивни показатели, които дават представа за структурата на изучаваното явление.
- Корелационен анализ – търси се корелационна зависимост между явлението причина и явлението следствие.

Въпрос: От къде получавате информация за действието, значението и последиците от алкохола?

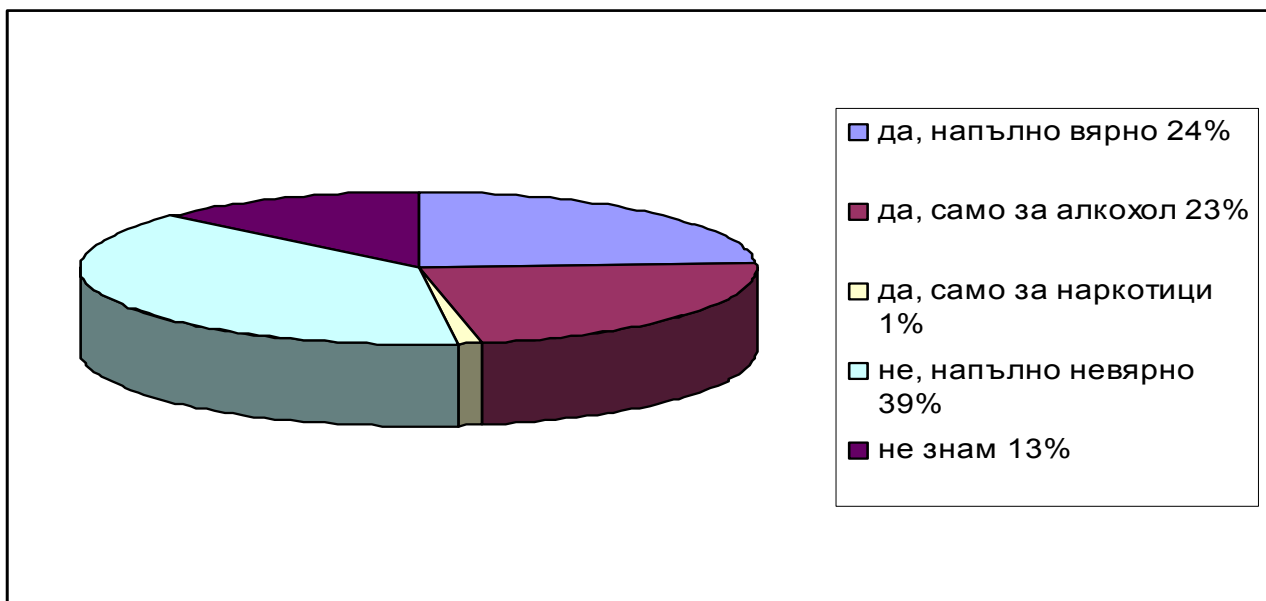

Полученото процентно съотношение показва, че юношите получават информация за действието, значението и последиците от алкохола най-вече от училището и медиите. Така са отговорили 57% от юношите, на второ място като източник на информация поставят семейството 21%, на трето приятелите 15%, на четвърто - случайни познати 4%, на пето - други (компетентни лица) - 2% и само 1% нямат информация. Интересно е, че ако се разгледат поотделно извадките на ученици от 8-ми и 11-ти клас, осмокласниците поставят на второ място като източник на информация след училището и медиите, семейството и на трето приятелите, на четвърто място поставят случайни познати и компетентни лица, нито един от осмокласниците не е отговорил, че няма информация. Единадесетокласниците поставят на второ място след училището и медиите приятелите, а на трето семейството, на четвърто - случайни познати, а 2% от тях са отговорили, че нямат информация.

Въпрос : Според Вас трябва ли алкохолът да се причислява към групата на наркотиците?

От диаграмата се вижда, че 89% от юношите смятат, че ако няма създадена зависимост алкохолът не трябва да се причислява към групата на наркотиците, 6% смятат, че не трябва да се причислява, а 5% - че трябва да се причислява. От това личи, че юношите също се замислят над спорния въпрос наркотик ли е алкохола или не. Отношението си към алкохола те свързват с понятието социална норма т. е до каква степен е нормално да се употребява алкохол, а от друга страна и с това че алкохола е легален наркотик т.е. разрешен от закона. Интересно е да се отбележи, че докато при осмокласниците само 2% са категорични, че алкохола е наркотик, а 10% - че не е, при единайсетокласниците е обратното 8% са категорични , че алкохола е наркотик, а 2% - че не е. Това разминаване е свързано с оформянето на ценностните ориентации в областта на социалните норми, които се формират към края на 10-ти клас.

Интересно да се отбележи и процентното съотношение на отговорите, че твърдението е вярно само за алкохола - общо 23% и че твърдението е вярно за останалите наркотици - 1%. От 8-ми към 11-ти клас процентът на съгласните с мнението, че твърдението е вярно само за алкохола нараства от 18% на 28%. Получените резултати показват една по-висока позитивна нагласа към употребата на алкохол, дължаща се на факта, че зависимостта от него се създава за значително по-дълъг период от време, отколкото при другите наркотици (от 3 до 5 години за жените и младите хора и от 7 до 15 за по-възрастните, а хероинът прави това за няколко седмици) и негативните здравни последици от злоупотребата с алкохол се наблюдават значително по-късно, отколкото при злоупотреба с наркотици. Този извод дава отговор на втората от поставените задачи: Да се установи има ли разлика в отношението към алкохола и отношението към останалите наркотици при учениците от 8-ми и от 11-ти клас; и потвърждава втората от поставените хипотези: Юношите имат по висока положителна нагласа към употребата на алкохол в сравнение с тази към употребата на други наркотици.

Трябва да се отбележи, че както литературните данни така и клиничната практика показват, че личностното предразположение към злоупотреба с алкохол няма ясни граници. Поради това е прието официалното становище, че няма специфична личност застрашена, нито застрахована от злоупотреба и зависимост от дроги, защото личността не е единствения фактор. Комплексът от причини за създаване на зависимост към алкохол е мултифакториален, а причините, поради които се започва са строго индивидуални за всеки човек.

Направените изследвания показват, че като цяло хората, в това число и юношите имат по-висока положителна нагласа към употребата на алкохол. Това се дължи най-вече на факта, че негативните последици от злоупотребата с алкохол не са непосредствени и така ясно видими, както при злоупотребата с други наркотици.

По- добре профилактика, отколкото лечение – често забравяме този основен принцип на лекарската професия. Проблемът не е в това, което се знае за болестите, а в прилагането на знанията, в профилактичните действия. Нашето поведение се определя не само от знанието ни, но и от представите, образите, ценностите, свързани с чувствата. Тези емоции са важни и често определят поведението ни.

Литература:

1. Андреева, А., Н. Гуткина , И. Дубровина , Б.Круглов, В. Пахалвян , А. Прихожан ,Т. Снегирева ,Н. Толстыгх , Формирование личности в переходны период от подросткового к юношескому возрасту, Издателство „Педагогика”, Москва 1998г.
2. Градев Д., Социална психология на масовото поведение, Университетско издателство „Св. Климент Охридски”, София, 2000г.
3. Дубровинной И.В., Формирование личности старшекласника, Издателство „Педагогика”, Москва, 1998г.
4. Петров Г., Детската престъпност, Издателство „Абагар”, Велико Търново, 1998г.
5. Цоков П., Теории за развитие на личността в онтогенезата, Пловдив, 1995г.
6. Цоков П., Психология на детското развитие, Издателство „Полиграф-юг-ООД-Хасково”, 1995г.
7. Цоков П., Родители изправени пред мита за Хера, Пловдив, 2001г.
8. Хостътлър Дж., Как да педпазим децата си от наркотиците и алкохола?, Издателство „Хейзъл”, София, 1995г.